

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Renáty Lukešové a soudců Mgr. Kláry Hrobské a JUDr. Filipa Havrdy ve věci žalobce **Lesy České republiky, s.p., IČO: 42196451**, se sídlem Přemyslova 1106/19, 500 08 Hradec Králové, proti žalovanému **ŠKO-ENERGO, s.r.o., IČO: 61675938**, se sídlem Tř. Václava Klementa 869, 293 60 Mladá Boleslav 1, zastoupenému Mgr. Petrem Fojtkem, advokátem se sídlem Štěpánská 540/7, 120 00 Praha 2 – Nové Město, o **náhradu škody ve výši 22.875,- Kč s příslušenstvím**, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 13.4.2017, č.j. 19C 75/2016-513,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.**
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému náhradu nákladů odvolacího řízení 5.614,40 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Petra Fojtka.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 13.4.2017, č.j. 19C 75/2016-513, soud prvního stupně zamítl žalobu, aby žalovaný zaplatil žalobci částku ve výši 22.875,- Kč, s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p. a. z částky 22.875,- Kč od 01.11.2016 do zaplacení (výrok I.). Dále rozhodl výrokem II., že žalobce je povinen zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení ve výši 12.581,79 Kč, a to ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalovaného. Soud prvního stupně takto rozhodl, neboť po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalovaný odpovídá za škodu z provozní činnosti podle § 2924 zákona č. 89/2012

Sb., občanského zákoníku (dále jen o.z.), nicméně své povinnosti nahradit škodu se ve smyslu citovaného ustanovení o.z. zprostil, neboť prokázal, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo. Proto byla žaloba zamítnuta.

Proti tomuto rozsudku podal včasné odvolání žalobce. V něm zejména uvedl, že nesouhlasí s právní kvalifikací uplatněné škody tak, jak ji učinil soud prvního stupně. Je přesvědčen, že se v posuzovaném případě jedná o škodu způsobenou provozní činností žalovaného, která je provozována továrním způsobem. I dle ustálené judikatury se tak jedná o provoz zvlášť nebezpečný a odpovědnost žalovaného za škodu tak měla být posuzována dle § 2925 o.z. (viz odstavec 3 tohoto ustanovení). Pojem provozu zvlášť nebezpečného je třeba vykládat vždy s ohledem na konkrétní okolnosti. V daném případě jde o provozovatele, který vyrábí teplo a elektrickou energii pro největší automobilku Škoda auto, a.s. s nepřetržitým provozem, a v případě vypouštění škodlivých emisí se nejedná o nahodilou událost, kde by bylo možno se odpovědnosti zprostit dle § 2924 o.z. a kde by bylo možno předem možnost vzniku škody vyloučit. Soud prvního stupně neučinil žádnou diferenciaci těchto provozů ve vztahu k odůvodnění použití liberačních důvodů dle § 2924 o.z. Daný tovární provoz spočívá ve spalování látek, které způsobují emise škodlivin s tím, že se jedná o nevratnou škodu na živém organismu, proto o škodu závažnou bez ohledu na její výši. I z uvedeného důvodu se žalobce domnívá, že nejsou dány žádné liberační důvody, byť v intencích ust. § 2924 o.z. Závěr soudu prvního stupně o prokázání liberačního důvodu není navíc podložen žádným důvodem, jedná se jen o tvrzení žalovaného. Žalovaný předložil pouze provozní řád, žádost o vydání integrovaného povolení, výkaz škodlivin a regulační řád, což jsou dokumenty, ze kterých vyplývá, že může daný provoz provozovat. Nebyly tedy provedeny žádné důkazy, které by prokazovaly, že žalovaný vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo. Žalobce navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobě v plném rozsahu vyhová a přizná žalobci náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Žalovaný podal k odvolání žalobce vyjádření, v němž zejména uvedl, že se ztotožňuje s právním hodnocením soudu prvního stupně, tj. s tím, že odpovědnost žalovaného za tvrzenou škodu by měla být posuzována jako odpovědnost z provozní činnosti dle § 2924 o.z., tedy odpovědnost z prostého provozu. Odkázal přitom jednak na důvodovou zprávu k o.z., záznam rozpravy z Poslanecké sněmovny při projednávání návrhu o.z. (úmysl zákonodárce), dále předchozí (letitou) rozhodovací praxí soudů, včetně Nejvyššího soudu ČR (dále jen NS ČR) k ust. § 420a a § 432 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen obč. zák.), jakož i komentář k ust. § 2924 o.z. (Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. A kol., Občanský zákoník, Komentář, Svatek VI. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 1006). Ve smyslu ust. § 2925 odst. 3 o.z. se za zvlášť nebezpečný považuje provoz, který je provozován továrním způsobem. Jedná se však o vyvratitelnou právní domněnku a žalovaný podal soudu důkazy o tom, že výroba tepla a elektřiny v jeho případě nepředstavovaly zdroj zvýšeného nebezpečí. Zdůraznil, že by se v případě použití § 2925 o.z. muselo na straně žalovaného jednat o závažnou škodu, k čemuž v daném případě nedošlo. Žalovaný se na celkové škodě, která měla takto žalobci za rok 2014 vzniknout (cca 55 mil. Kč), podílel zhruba v rozsahu 0,04% (22.875,- Kč). K emisi škodlivin a následnému vzniku škody může docházet i v rámci prostého provozu dle § 2924 o.z. Žalovaný pak prokázal liberační důvody ve smyslu ust. § 2924 o.z. (tyto jsou koncipovány odlišně od ust. § 420a obč. zák.; nadále tak nebude zřejmě uplatnitelný judikát NS ČR sp. zn. 25 Cdo 582/2007). Dle tohoto ustanovení je nyní provozovatel efektivně motivován k prevenci vzniku škody a omezení její výše, což je jistě žádoucí. Žalovaný předložil množství důkazů o opatřeních, která učinil za účelem minimalizace emisí SO₂

a NO_x. Zásadní byla řádově miliardová investice do nové fluidní technologie spalování, která byla i v roce 2014 na úrovni nejlepší dostupné techniky a představuje způsob výroby energie, jenž má nejnižší možné vlivy na životní prostředí. Kromě toho žalovaný prokázal i další významná a dobrovolná opatření pro omezení vlivu na životní prostředí v podobě přidávání vápence (vliv na snížení emisí CO₂) a společného spalování uhlí a biomasy ve formě pelet (vliv na snížení emisí NO_x), jejíž množství v průběhu let navyšoval. Dále doložil opatření preventivního charakteru (např. zavedení postupů dle norem ISO) a rovněž to, že exhalace škodlivin v roce 2014 byly výrazně pod limity, které stanoví příslušná legislativa. K nároku samotnému žalovaný namítal, že žalobce neprokázal vznik škody, její výši ani příčinnou souvislost s činností žalovaného. Soud prvního stupně odkázal na znalecký posudek RNDr. Hadaše, který určuje, jaký podíl z celkové škody připadá na jednotlivé emitenty za příslušný kalendářní rok. Výši celkové škody si však stanovuje žalobce dle vyhlášky č. 55/1999 Sb. sám a tento podklad znalci předává. V době po vynesení rozsudku soudu prvního stupně, konkrétně 9.5.2017, byl vypracován nový znalecký posudek Ing. Čenka Melcra (vypracován v řízení Obvodního soudu pro Prahu 4, sp. zn. 7C 96/2016), který odhaluje úskalí spojená s uplatněním citované vyhlášky a nesprávnost výpočtu škody tímto způsobem. Uvedený posudek žalovaný navrhl k důkazu. To, že vstupní údaje poskytnuté žalobcem pro vypracování znaleckého posudku RNDr. Hadaše neodpovídají skutečnosti a měly by být aktualizovány, chce žalovaný prokázat notářskými záznamy notáře Mgr. Borského ze dne 3.5.2017 a 19.6.2017 o místním šetření v rámci lesních porostů ve vybraných lokalitách Krušných hor. Při tomto šetření nebylo poškození lesních porostů zjištěno, naopak bylo zjištěno, že se zdravotní stav lesů zlepšuje, případně v některých oblastech stabilizuje. To vylučuje možnost nároku škody ze snížení přírůstu lesního porostu. Konečně pak namítal, že po snížení emisí o 90% v první polovině 90. let je zdaleka největším problémem přízemní ozón (O₃) a že na emisích NO_x se podílí nejen dusík při spalování fosilních paliv, ale také dusík z amoniaku, který je emitován v souvislosti se zemědělskou výrobou, které se žalovaný nevěnuje (viz dotaz Českého svazu zaměstnavatelů v energetice a následné odborné vyjádření ČHÚ ze dne 27.7.2017).

Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 občanského soudního řádu (zák. č. 99/1963 Sb.), ve znění účinném v době vyhlášení tohoto rozsudku (dále jen o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

Žalobce uplatnil v odvolání přípustné odvolací důvody ve smyslu § 205 odst. 2 písm. e) a g) o.s.ř.

Soud prvního stupně vyšel z následujících skutkových zjištění:

Žalobce je státním podnikem založeným zakládací listinou Ministerstva zemědělství ČR dne 11. 12. 19 91, č.j. 6677/91 - 100 za účelem správy lesů ve vlastnictví státu.

Žalovaný provozuje zdroj znečišťování ovzduší, který v roce 2014 vyprodukoval a do ovzduší vypustil 733,4 tun SO₂ a 432,2 tun NO_x, čímž způsobil škodu na lesních porostech žalobce (údaj o množství vypuštěných emisí je mezi účastníky nesporný). V roce 2014 byla škoda způsobená kyselinotvornými látkami na všech lesních porostech žalobce všemi znečišťovateli v částce 55.424.870,- Kč. Na této celkové škodě se žalovaný jako jeden z mnoha znečišťovatelů, podle objemu znečišťujících látek vypuštěných do ovzduší, podílí

tak, že odpovídá za škodu z předčasného smýcení lesního porostu ve výši 15,- Kč, škodu ze snížení přírůstu lesního porostu ve výši 8.577,- Kč, škodu ze snížení produkce lesního porostu ve výši 11.087,- Kč, škodu ze snížení kvality lesního porostu způsobenou poškozením stromů imisemi ve výši 361,- Kč a škodu z mimořádných opatření ve výši 2.835,- Kč. Celková škoda činí 22.875,- Kč. Žalobce vyzval žalovaného k zaplacení dlužné částky dopisem ze dne 17.10.2016, přičemž zaplacení požadoval do 31.10.2016.

Shora uvedené skutečnosti zjistil soud prvního stupně i odvolací soud ze znaleckého posudku č. 4-125/2016, vypracovaného RNDr. Pavlem Hadašem, z obecné části a z části, která se zabývá výpočtem znečišťování ovzduší konkrétně žalovaným v roce 2014 na jednotlivých referenčních bodech (polesích žalobce) a převedením těchto konkrétních znečištění na výpočet výše škody. Odvolací soud neshledal důvodnými námitky žalovaného, že znalecký posudek je nesprávný a že z něj nelze vycházet. Znalcem použitá metoda opírající se o rozptylovou studii při výpočtu škody je standardním řešením odpovídajícím tomu, že k poškozování lesních porostů imisemi dochází již mnoho let dlouhodobou činností velkého počtu zdrojů exhalací a že rozptylování škodlivin do lesních porostů ovlivňuje celá řada faktorů, které se promítají do intenzity a rozložení výsledného působení škodlivin. Zároveň nelze za událost, z níž škoda opakovaným poškozováním lesních porostů exhalacemi vznikla, považovat každodenní působení exhalací na lesní porosty, nýbrž výsledek tohoto působení, který se v určitém časovém úseku projevil. Proto se rozsah škod určuje za období jednoho kalendářního roku (vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích). Popsaný způsob zjištění výše škody vzhledem k současné úrovni vědeckých poznatků o působení exhalací na lesní porosty a technických možnostech jejich vyčíslení, je nutno považovat za způsob dosud nejpřesnější, který splňuje požadavky na zjištění výše škody. Neexistuje-li prozatím metoda, pomocí níž by bylo možno zcela přesně určit výši škody na lesních porostech na jednotlivých územích ve vztahu k jednotlivým zdrojům znečištění, je výpočet opírající se o rozptylovou studii a Gaussův matematický model plně dostačujícím podkladem pro závěr o výši škody (rozsudek NS ČR publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 55/2009 nebo rozsudky NS ČR sp. zn. 25 Cdo 769/2006, 25 Cdo 1016/2004 či 25 Cdo 3849/2012). Proto z něj odvolací soud vycházel.

Žalovaný navrhoval v rámci odvolacího řízení provedení důkazů, které se měly vztahovat ke vzniku škody, její výši a příčinné souvislosti mezi vypouštěním emisí žalovaným a vznikem škody, resp. měly zpochybnit závěry znaleckého posudku RNDr. Hadaše. Konkrétně se jednalo o znalecký posudek Ing. Čenka Melcra vyhotovený 9.5.2017, dále notářské zápisy o místním šetření notáře Mgr. Borského ze dne 3.5.2017 a ze dne 19.6.2017 (mající prokázat, že k poškození lesů ve správě žalobce nedošlo, vstupní údaje pro znalecký posudek RNDr. Hadaše neodpovídají a měly by být aktualizovány, tj. že zjištěná škoda neodpovídá realitě), a odborné vyjádření Českého hydrometeorologického ústavu ze dne 27.7.2017, vydané na vyžádání Českého svazu zaměstnavatelů v energetice (mající prokázat, že největším problémem z hlediska poškození lesů není přízemní ozón (O₃) a že se na emisích NO_x podílí nejen dusík při spalování fosilních paliv, ale také dusík z amoniaku ze zemědělské výroby). Odvolací soud všechny uvedené návrhy důkazů zamítl pro jejich nepřípustnost z důvodu koncentrace řízení dle § 118b a § 119a o.s.ř., o níž byli účastníci soudem prvního stupně řádně poučeni. Nejde přitom o nové důkazy ve smyslu ust. § 205a odst. 1 písm f) o.s.ř.; „vznikly“ sice po vyhlášení rozsudku soudu prvního stupně (jsou takto datovány), nicméně žalovaný je mohl obstarat a předložit, resp. navrhnout, aby tyto důkazy vyžádal či nařídil soud, ještě v rámci koncentrace (stejně jako to učinili účastníci v řízení, ve kterém byly tyto důkazy použity). Nejedná se pak ani o případ ust.

§205a odst. 1 písm. c) o.s.ř., neboť věrohodnost důkazních prostředků nelze zpochybnit tím, že účastník navrhne jiné důkazy, pomocí kterých má být skutkový stav věci zjištěn jinak, než jak ho zjistil soud prvního stupně na základě jím provedených důkazů. Navržením jiných důkazů totiž účastník nezpochybňuje věrohodnost důkazních prostředků, ale nabízí soudu další důkazy, pomocí kterých lze zjistit skutkový stav věci, tentokrát již (dle názoru tohoto účastníka) úplně a správně. Odvolací soud tak tyto důkazy nepřipustil a vycházel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně.

Žalobce, jako státní podnik vykonávající právo hospodaření k lesům, je aktivně věcně legitimován k uplatnění nároku na náhradu škody z imisí na lesním půdním fondu a na lesních porostech (např. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 25 Cdo 325/2002 nebo rozsudek publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí pod R 46/04). Pasivní věcná legitimace žalovaného je rovněž dána.

Pokud jde o právní posouzení věci, je nutno zdůraznit, že zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "lesní zákon"), v ustanovení § 21 odst. 1 stanoví, že právnické a fyzické osoby, které při své činnosti používají nebo produkují látky poškozující les a les ohrozí nebo poškodí, jsou povinny provádět opatření k zabránění nebo zmírnění jejich škodlivých následků. Podle odstavce 4 tohoto ustanovení Ministerstvo zemědělství v dohodě s Ministerstvem financí stanoví právním předpisem způsob výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích. Tímto právním předpisem je vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích. Z uvedeného vyplývá, že základ, tj. předpoklady odpovědnosti za škodu (protiprávní stav neboli škodná událost, škoda a příčinná souvislost mezi škodnou událostí a vznikem škody) lesní zákon neupravuje, a proto je třeba při úvaze o existenci či neexistenci předpokladů odpovědnosti za škodu postupovat podle obecného předpisu, jímž je občanský zákoník. Lesní zákon jako lex specialis ukládá povinnost právnickým a fyzickým osobám, které při své činnosti používají nebo produkují látky poškozující les a les ohrozí nebo poškodí, provádět opatření k zabránění nebo zmírnění jejich škodlivých následků, a dojde-li ke vzniku škody na lesích, způsob výpočtu její výše pak stanoví prováděcí právní předpis (v tomto případě vyhláška č. 55/1999 Sb.). Lze tedy shrnout, že povinnost předcházet škodám na lesních porostech je právnickým a fyzickým osobám stanovena v lesním zákoně, předpoklady odpovědnosti za škodu způsobenou jejich provozní činností je stanovena v občanském zákoníku a konkrétní způsob výpočtu výše škody pak v prováděcím právním předpisu k lesnímu zákonu.

Podle § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1.1.2014 (dále jen „o.z.“), se právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, posuzuje podle dosavadních právních předpisů. V daném případě došlo ke škodní události (vypuštění emisí oxidu dusíku a síry) v roce 2014, tedy za účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., je tak zapotřebí aplikovat ustanovení tohoto zákona.

Podle § 2924 věta první o.z., kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí.

Provozní činností se i podle této úpravy rozumí soustavně prováděná činnost, která je organizována právnickou či fyzickou osobou (podnikatelem) v určitém provozu, která - i když by nebyla vymezena v jejím předmětu činnosti (což v případě žalovaného je) - je součástí její faktické činnosti vykonávané zpravidla za využití technických prostředků či technologických

postupů, které jsou pro svou nebezpečnost možným zdrojem rizik pro zákonem chráněné hodnoty (zdraví, majetek apod.). Odpovědnost za škodu způsobenou takovou činností je tzv. objektivní, což znamená, že její podmínkou není porušení právní povinnosti, nýbrž působení zákonem kvalifikované skutečnosti (škodní události), která byla příčinou vzniku škody. Touto skutečností je právě provozní činnost, která je ze své povahy potenciálně nebezpečná a hrozí vznikem škod pro okolí. Proto zákonodárce zakládá odpovědnost provozovatele bez ohledu na to, zda takovou činnost vyvíjí v rozporu s předpisy či normami, které jsou pro něj případně předepsány či nikoliv. V projednávané věci bylo prokázáno, že žalovaný provozoval v roce 2014 zdroj znečišťování a do ovzduší vypustil 733,4 tun SO₂ a 432,2 tun NO_x. Uvedené žalovaným vypuštěné chemikálie mají na okolí (v daném případě lesy) negativní vliv, prokazatelně jej poškozují. Skutečnost, že shora uvedené vypuštěné chemikálie les v roce 2014 poškodily, je prokázána shora specifikovaným znaleckým posudkem znalce RNDr. Pavla Hadaše.

Lze tedy uzavřít, že bylo-li prokázáno, že v roce 2014 vznikla na lesních porostech ve správě žalobce škoda způsobená vypouštěním oxidu síry a dusíku, odpovídá žalovaný podle § 2924 o.z. za škodu v tom rozsahu, v němž byla způsobena právě jeho provozní činností. Výše škody, za niž odpovídá žalovaný je přesně vyčíslena ve shora uvedeném znaleckém posudku. Zjednodušeně lze říci, že žalovaný odpovídá za vzniklou škodu v tom poměru, v jakém se podílí vypouštěním škodlivých látek do ovzduší na celkových imisích a jimi způsobených poškozeních lesního porostu.

Odvolací soud tedy uzavírá, že žalovaný odpovídá podle § 2924 o.z. za škodu vzniklou žalobci v roce 2014 z předčasného smýcení lesního porostu ve výši 15,- Kč, škodu ze snížení přírůstu lesního porostu ve výši 8.577,- Kč, škodu ze snížení produkce lesního porostu ve výši 11.087,- Kč, škodu ze snížení kvality lesního porostu způsobenou poškozením stromů imisemi ve výši 361,- Kč a škodu z mimořádných opatření ve výši 2.835,- Kč. Celková škoda činí 22.875,- Kč.

Nelze pak souhlasit se žalobcem, že se v daném případě jedná o škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným ve smyslu ust. § 2925 o.z., podle jehož odstavce 1 věty první kdo provozuje závod nebo jiné zařízení zvláště nebezpečné, nahradí škodu způsobenou zdrojem zvýšeného nebezpečí; provoz je zvláště nebezpečný, nelze-li předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení řádné péče. Ve smyslu ust. § 2925 odst. 3 o.z. se má se za to, že provoz je zvláště nebezpečný, pokud se provozuje továrním způsobem, nebo pokud se při něm výbušná nebo podobně nebezpečná látka používá, nebo se s ní nakládá. Byť je evidentní, že provoz žalovaného je prováděn továrním způsobem, dospěl odvolací soud k závěru, že právní domněnka stanovená v § 2925 odst. 3 o.z. je v daném případě vyvrácena. Je třeba přihlídnout k tomu, že nejsou naplněny další podmínky odstavce prvního uvedeného ustanovení, a to zejména vznik závažné škody. Z celkové škody ve výši 55.424.870,- Kč, která měla žalobci v roce 2014 vzniknout, totiž žalovaný odpovídá pouze co do – marginální – částky 22.875,- Kč, tj. v poměru zhruba 0,04% ve vztahu k celku. V řízení bylo navíc prokázáno, že žalovaný dodržuje právní předpisy na ochranu zdraví a životního prostředí a předchází tak případným nebezpečným situacím (viz jeho provozní řád či místní regulační řád). Také je třeba zapotřebí vycházet z důvodové zprávy k ust. § 2924 a § 2925 o.z., ze které vyplývá, že prakticky nedochází k zásadní změně ve vztahu k předpokladům odpovědnosti za škodu dle ustanovení § 420a a § 432 zákona (a jejich vzájemnému poměru) z. č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku., účinného do 31.12.2013 (výjimkou jsou jiné důvody a podmínky pro případnou liberaci). Zohlednit je zapotřebí rovněž dosavadní soudní praxi a judikaturu (judikáty NS ČR citované shora), včetně komentáře k uvedeným ustanovením

o.z., dle kterého „typickým případem vlivu provozní činnosti na okolí jsou nepříznivé účinky exhalací vypouštěných do ovzduší na plodiny a rostliny, zejména na trvalé lesní porosty. Stávající stupeň technického pokroku se při přeměnách energií zejména ve výrobních a energetických provozech prozatím neobjede bez trvale prováděného spalování, které produkuje nevyhnutelně škodlivé zplodiny. Z tohoto pohledu vlastně nelze ani s vynaložením veškeré možné techniky (dokonalá odsiřovací zařízení apod.) zcela eliminovat škodlivý dopad exhalací. To však neznamená, že by se tím přesouvala veškerá obdobná činnosti do kategorie provozu zvláště nebezpečného, nebo u něj se nepředpokládá nemožnost předejít jakékoliv újmě, nýbrž jen vzniku závažné škody“. (srovnej Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol., Občanský zákoník, Komentář, Svazek VI., Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 1006). S přihlédnutím ke všem těmto skutečnostem a podkladům lze dle odvolacího soudu uzavřít, že provoz, který provádí žalovaný, není provozem zvláště nebezpečným ve smyslu ust. § 2925 o.z.

Odvolací soud však, stejně jako soud prvního stupně, dospěl k závěru, že v projednávané věci jsou dány liberační důvody ve smyslu ust. § 2924 věta druhá o.z. V něm se uvádí, že škůdce se zproští, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě (rozuměj vzniklé z „prosté“ provozní činnosti) nedošlo. Důvodová zpráva k ustanovení § 2924 o.z. uvádí, že výrazem „rozumně požadovat“ je vyjádřeno, že se nemají na mysli jen povinnosti ujednané ve smlouvě nebo stanovené právními předpisy, ale vše, co se v daném ohledu jeví s ohledem na povahu provozu jako racionální. Je tím také vyjádřeno, že požadavky na provozovatele nemohou být přepjaté – byť jsou formulovány jako objektivní – neboť musí odpovídat tomu, co se od jednatelů v daném oboru očekává jako opatrné jednání podle dosažené úrovně jednání i obecné zkušenosti. Odvolací soud k tomu doplňuje, že dle jeho názoru má uvedená možnost liberace působit na případné škůdce preventivně, motivačně tak, aby činili opatření k odvrácení škody či její minimalizaci, a to dobrovolně, nad rámec svých zákonných povinností (v daném případě dle předpisů z oblasti práva životního prostředí). Žalovaný prokázal (obsahem své žádosti o vydání integrovaného povolení dle zákona č. 76/2002 Sb. z listopadu 2006 ve spojení s rozhodnutím Krajského úřadu Středočeského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, ze dne 7.6.2016, č.j. 060704/2016/KUSK OŽP/Hr, dále obsahem ohlášení souhrnné provozní evidence dle § 17 odst. 3 písm. c) zákona č. 201/2012 Sb., podpůrně i obsahem certifikátu z 11.12.2014, kterým bylo na základě auditu prokázáno splnění požadavku normy ČSN EN ISO 14001:2005 žalovaným, tj. že žalovaný zavedl a používá systém environmentálního managementu v oboru), že taková opatření (k omezení emisí NO_x a SO₂) činí (fluidní technologie spalování, přidávání vápence, společné spalování uhlí a biomasy ve formě pelet apod.). Investice do ekologických technologií snižujících rozsah škodlivých exhalací v řádech desítek miliónů Kč takto učiněné je navíc zapotřebí (v rámci určité proporcionality) porovnat s výší škody, kterou žalovaný svou provozní činností žalobci způsobil. Jak již bylo řečeno, škoda je v tomto případě (ve vztahu k celku) naprosto marginální. I to je kritérium, ke kterému je potřeba při posouzení splnění podmínek pro liberaci přihlídnout. Ve shodě se soudem prvního stupně dospěl i odvolací soud k závěru, že žalovaný vynaložil veškerou péči, kterou na něm lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo, resp. učinil veškerá opatření v rámci své provozní činnosti a v rámci svého předmětu podnikání, která učinit mohl, aby minimalizoval dopady emisí oxidu dusíku a síry na životní prostředí, konkrétně lesy ve správě žalobce. Zprostil se tak ve smyslu ust. § 2924 o.z. věta druhá své odpovědnosti za škodu z provozní činnosti. Soud prvního stupně tedy postupoval správně, pokud žalobu v plném rozsahu zamítl.

Ze všech shora uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně výrokem I. jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, a to včetně jeho výroku II. o náhradě nákladů řízení, jejichž výše (12.581,79 Kč) byla soudem prvního stupně správně stanovena a odvolací soud na uvedený výpočet pro stručnost odůvodnění rozsudku odkazuje. Soud prvního stupně správně přiznal náhradu nákladů řízení žalovanému, který byl v řízení plně úspěšný (§ 142 odst. 1 o.s.ř.), stanovil lhůtu k plnění na tři dny (§ 160 odst. 1 o.s.ř.) a platební místo úhrady těchto nákladů k rukám právního zástupce žalovaného, který je advokátem (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 o.s.ř. a § 151 o.s.ř. V odvolacím řízení byl plně úspěšný žalovaný a má proto podle § 142 odst. 1 o.s.ř. právo na náhradu účelně vynaložených nákladů. Ty tvoří dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, odměna za 2 úkony právní služby á 2.020,- Kč (vyjádření k odvolání žalobce, účast při jednání odvolacího soudu 9.8.2017), tj. 4.040,- Kč, 2 režijní paušály á 300,- Kč, tj. 600,- Kč a 21% DPH ve výši 974,40 Kč, celkem tedy 5.614,40 Kč. Odvolací soud rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit tyto náklady řízení k rukám právního zástupce žalovaného, který je advokátem (§ 149 odst. 1 o.s.ř.), a k jejich plnění stanovil lhůtu tři dnů (§ 160 odst. 1 o.s.ř.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. c) o.s.ř.).

V Praze dne 16. srpna 2017

JUDr. Renáta Lukešová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Marcela Svobodová